

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ КОНВЕНЦИЈЕ О ИЗВОЂЕЊУ ДОКАЗА У ИНОСТРАНСТВУ У ГРАЂАНСКИМ И ТРГОВАЧКИМ СТВАРИМА

("Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 1/2010 и 13/2013)

ЧЛАН 1

Потврђује се Конвенција о извођењу доказа у иностранству у грађанским и трговачким стварима, која је сачињена у Хагу 18. марта 1970. године, у оригиналу на енглеском и француском језику.

ЧЛАН 2

Текст Конвенције у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

КОНВЕНЦИЈА О ИЗВОЂЕЊУ ДОКАЗА У ИНОСТРАНСТВУ У ГРАЂАНСКИМ И ТРГОВАЧКИМ СТВАРИМА

Државе потписнице ове Конвенције у жељи да олакшају достављање и извршење замолница и да унапреде усаглашавање различитих начина који се у те сврхе користе, у жељи да побољшају узајамну судску сарадњу у грађанским и трговачким стварима, одлучиле су да у ту сврху закључе Конвенцију и сложиле су се о следећим одредбама:

Глава I ЗАМОЛНИЦЕ

Члан 1

У грађанским и трговачким стварима судски орган државе уговорнице може се, у складу са својим законодавством, обраћати надлежном органу друге државе уговорнице замолницом за прибављање доказа или спровођење друге судске радње.

Не може се захтевати извођење доказа који нису намењени за коришћење у судском поступку који се већ води или тек треба да буде покренут.

Израз "друге судске радње" не обухвата достављање судских аката нити спровођење било каквог поступка извршења пресуда или наредби или наредби за привремене мере и мере обезбеђења.

Члан 2

Свака држава уговорница именоване централни орган који ће бити задужен да прима замолнице које потичу од судског органа друге државе уговорнице и да их доставља надлежном органу ради извршења. Свака држава ће организovati централни орган у складу са својим законодавством.

Замолнице се достављају централном органу замољене државе без посредовања других органа те државе.

Члан 3

Замолница треба да садржи податке о:

- а) органу државе молиље и, ако му је познат, податке о замољеном органу,
- б) именима и адреси странака у поступку и, ако их имају, њихових пуномоћника,
- ц) природи поступка за који се захтева извођење доказа са свим потребним објашњењима у вези са тим са кратким прегледом чињеничног стања,
- д) извођењу доказа или друге судске радње коју треба предузети.

Замолница, ако је потребно, садржи и:

- е) имена и адресе лица која треба саслушати,
- ф) питања која треба да буду постављена лицима која ће бити саслушана или опис предмета о коме треба да се саслушају,
- г) документа или друге ствари, покретне или непокретне, које треба прегледати,
- х) захтев да се докази изведу под заклетвом или потврђивањем и да се спроведе неки посебан поступак,
- и) неки посебан метод или поступак у складу са чланом 9.

Замолница може садржати и податке који су потребни ради примене члана 11.

Не може се захтевати легализација или слична формалност.

Члан 4

Замолница се саставља на језику замољеног органа или је пропраћена са преводом на тај језик.

Поред тога, држава уговорница ће прихватити замолницу састављену на француском или енглеском језику, или са преводом на један од ових језика, уколико није ставила резерву у складу са чланом 33.

Свака држава уговорница која има више од једног службеног језика, а према својим унутрашњим прописима не може да прима на целој територији замолнице састављене на једном од ових језика, ће путем изјаве прецизирати на ком језику треба да буду састављене или преведене замолнице које треба да буду извршене на појединим деловима њене територије. У случају поступања које није у складу са изјавом, без оправданих разлога, трошкове превода на одговарајући језик ће сносити држава молиља.

Држава уговорница може, путем изјаве, да одреди језик, или језике, који нису предвиђени у претходним ставовима, на којима замолница треба да буде упућена њеном централном органу.

Сваки превод упућен уз замолницу се оверава као правилан од стране дипломатског или конзуларног представника или заклетог судског тумача или од стране било ког другог лица које је за то овлашћено у једној од држава.

Члан 5

Ако централни орган сматра да замолница није у складу са одредбама Конвенције, о томе без одлагања обавештава орган државе молиље који је упутио замолницу, наводећи приговоре на замолницу.

Члан 6

Уколико државни орган коме је достављена замолница није надлежан за поступање по њој, замолница ће одмах бити достављена надлежном органу исте државе, у складу са њеним законодавством.

Члан 7

Орган молилац се обавештава, ако је то тражио, о времену и месту поступања по замолници, како би заинтересоване странке и њихови пуномоћници, могли томе да присуствују. Ово обавештење се непосредно доставља странкама или њиховим пуномоћницима, ако то захтева орган државе молиље.

Члан 8

Држава уговорница може изјавити да судски службеници државе молиље могу да присуствују извршењу замолнице. Замољена држава може захтевати претходну сагласност коју даје надлежни орган кога је одредила.

Члан 9

Судски орган поступа при извршењу замолнице у складу са правилима поступка које предвиђа право његове државе.

Међутим, удовољиће се захтеву органа молиоца да се поступи у посебној форми осим ако то није у супротности са законодавством замољене државе или ако њена примена није могућа у замољеној држави због унутрашње праксе и поступака или практичних тешкоћа.

Замолница се извршава по хитном поступку.

Члан 10

Замољени орган у поступку извршења замолнице примењује одговарајућа средства принуде у случајевима и у истом обиму која су предвиђена његовим унутрашњим законодавством за извршење наредби издатих од органа његове државе или захтева постављених у том циљу од заинтересованих странака у унутрашњим поступцима.

Члан 11

У извршењу замолнице лице на које се она односи може одбити да сведочи ако има право или дужност да одбије сведочење на основу:

а) закона замољене државе,

б) закона државе молиље а која је право одбијања и забрану сведочења посебно назначила у замолници или их накнадно потврдила на захтев замољене власти.

Осим тога, држава уговорница може изјавити да признаје права и дужности које предвиђају прописи других држава које нису ни држава молиља ни замољена држава, у оној мери у којој је то назначено у тој изјави.

Члан 12

Извршење замолнице може се одбити ако:

а) извршење такве замолнице у замољеној држави не спада у судску надлежност или

б) замољена држава сматра да то утиче на њен суверенитет и њену безбедност.

Извршење се не може одбити само из разлога што закон замољене државе предвиђа искључиву судску надлежност у тој ствари или не познаје правна средства која одговарају предмету захтева који упућује орган државе молиље.

Члан 13

Замољени орган доставља документа о извршењу замолнице органу државе молиље истим путем који је овај последњи користио.

Када замолници није удовољено у целини или делимично, замољена држава ће о томе без одлагања истим путем обавестити државу молиљу наводећи разлоге за неудољенење.

Члан 14

Извршење замолница не повлачи наплату такса, нити трошкова било које врсте.

Међутим, замољена држава има право да од државе молиље захтева накнаду трошкова за вештаке и тумаче, као и трошкове који настану у вези примене посебног поступка који је, сходно члану 9. став 2. затражила држава молиља.

Замољени орган, чији закон препушта странкама бригу око обезбеђења доказа, а који није у могућности да сам поступи по замолници, може да задужи за то овлашћено лице, пошто добије пристанак органа молиоца. Захтевајући овај пристанак, замољени орган назначује приближни износ трошкова који ће настати приликом извршења ове радње. Пристанак укључује обавезу државе молиље да надокнади ове трошкове, а без тог пристанка, орган државе молиље није дужан да покрије настале трошкове.

Глава II

ПРИБАВЉАЊЕ ДОКАЗА ОД СТРАНЕ ДИПЛОМАТСКИХ ИЛИ КОНЗУЛАРНИХ ПРЕДСТАВНИКА И ОД СТРАНЕ ПУНОМОЋНИКА

Члан 15

Дипломатски или конзуларни представник једне стране уговорнице може, у грађанским и трговачким стварима, на територији друге стране уговорнице и у оквиру свог јурисдикционог подручја да изводи доказе према држављанима државе коју представља у вези са поступком који се води пред судом државе коју он представља без примене принуде.

Држава уговорница може изјавити да се извођење доказа од стране дипломатског или конзуларног представника може извршавати тек када се добије одобрење које, на захтев поднет од стране дипломатског или конзуларног представника или у његово име, издаје надлежни орган одређен од стране државе која даје изјаву.

Члан 16

Дипломатски или конзуларни представник једне државе уговорнице може, на територији друге државе уговорнице и у оквиру свог јурисдикционог подручја, да без примене силе изводи доказе за потребе поступка који се води пред судом државе коју он представља и кад су у питању држављани државе пријема или треће државе:

- а) ако је надлежни орган, одређен од стране државе пријема, дао своју дозволу било уопште, било за сваки случај посебно и
- б) ако представник поштује услове које је у дозволи утврдио надлежни орган.

Свака држава уговорница може изјавити да је извођење доказа према одредбама овог члана могуће и без њене претходне дозволе.

Члан 17

Свако лице које је у ту сврху пуноважно наименовано за пуномоћника може, на територији једне државе уговорнице, у грађанским и трговачким стварима да, без примене силе, изводи доказе за потребе поступка који се води пред судом друге државе уговорнице:

- а) ако је надлежни орган одређен од стране државе у којој треба да се изведу докази дао своју дозволу било уопште, било за сваки случај посебно и
- б) ако то лице поштује услове које је у дозволи утврдио надлежни орган.

Свака држава уговорница може изјавити да је извођење доказа према одредбама овог члана могуће и без њене претходне дозволе.

Члан 18

Свака држава уговорница може изјавити да дипломатски или конзуларни представник или пуномоћник, који су овлашћени да у складу са чл. 15, 16. и 17. изводи доказе, има право да се обрати надлежном органу којег је одредила та држава, за помоћ потребну за извршење тог акта принудним путем. Та изјава државе може да садржи такве услове које држава која је даје сматра одговарајућим.

Ако надлежни орган удовољи захтеву, он ће применити одговарајуће мере принуде које предвиђа његово законодавство у унутрашњим поступцима.

Члан 19

Надлежни орган може, ако даје дозволу према чл. 15, 16. и 17. или ако удовољава захтеву према члану 18, да утврди услове које он сматра сврсисходним, посебно у вези са временом и местом извођења доказа. Он може такође да захтева да буде благовремено претходно обавештен о времену и месту; у том случају представник тог органа је овлашћен да буде присутан приликом извођења доказа.

Члан 20

У поступку извођења доказа предвиђеног у овој глави, заинтересована лица могу бити правно заступана.

Члан 21

Када је дипломатски или конзуларни представник или пуномоћник овлашћен да на основу чл. 15, 16. и 17. изводи доказе:

а) може да изводи све доказе који нису у супротности са законом државе у којој се изводе или нису у супротности са дозволом издатом на основу поменутих чланова, а такође може, под истим условима, да прими исказ под заклетвом,

б) захтев за лице да учествује у извођењу доказа сачињава на језику места извођења доказа или се уз њега прилаже превод на тај језик, осим ако лице на које се односи извођење доказа није држављанин државе у којој се изводи доказ,

ц) у захтеву се наводи да лице може да ангажује правног саветника, а у свакој држави која није дала изјаву у смислу члана 18. и да оно није обавезно да се појави пред судом нити учествује у извођењу доказа,

д) докази могу да се изводе на један од начина које предвиђају прописи државе пред чијим судом се води поступак, осим ако право државе у којој се изводе докази забрањује ту форму,

е) лице од кога се тражи сведочење може се позвати на право и обавезу да одбије сведочење у складу са чланом 11.

Члан 22

Чињеница да покушај извођења доказа у складу са одредбама ове главе није проведен због одбијања неког лица да сведочи, не искључује могућност да замолница за извођење доказа буде касније упућена, у складу са одредбама главе I.

Глава III ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23

Држава уговорница може, у тренутку потписивања, потврђивања или приступања, изјавити да неће извршавати замолнице које имају за предмет поступак познат у државама обичајног права под називом "*pre-trial discovery of documents*".

Члан 24

Држава уговорница може, поред централног органа, да одреди друге органе утврђујући њихову надлежност. Међутим, замолнице се увек могу достављати централном органу.

Федералне државе су слободне да одреде више централних органа.

Члан 25

Држава уговорница која има више правних система, може да одреди органе једног од ових система који ће искључиво бити надлежни за извршење замолница у складу са овом Конвенцијом.

Члан 26

Држава уговорница, ако је на то обавезна због уставних ограничења, може да затражи од државе молиље да накнади хонораре и трошкове за спровођење поступка за принудно довођење лица ради сведочења, за трошкове приступања тог лица и за трошкове израде записника о извођењу доказа.

Када је једна држава поднела захтев у складу са одредбама претходног става, свака друга држава уговорница може захтевати од те државе да накнади сличне трошкове.

Члан 27

Одредбе ове Конвенције не спречавају да једна држава уговорница:

а) изјави да замолнице могу достављати њеним судским органима на начин који није предвиђен чланом 2,

б) допусти, у складу са својим законом или са праксом, да се изврши било која радња за коју је овом Конвенцијом предвиђено да се изврши у мање ограничавајућим условима,

ц) допусти, у складу са својим законом или праксом, и друге методе извођења доказа који нису предвиђени овом Конвенцијом.

Члан 28

Ова Конвенција не спречава да се споразумом двеју или више држава уговорница одступи од:

а) члана 2. по питању начина достављања замолница,

б) члана 4. по питању употребе језика,

ц) члана 8. по питању присуства судских службеника приликом извршења замолница,

д) члана 11. по питању одбијања сведочења,

е) члана 13. по питању достављања исправа којима се констатује извршење,

ф) члана 14. по питању регулисања трошкова,

г) одредаба главе II.

Члан 29

Између држава чланица ове Конвенције које су, такође, чланице једне или обе Конвенције о грађанском поступку потписане у Хагу 17. јула 1905. и 1. марта 1954. године, ова Конвенција ће заменити одредбе чл. 8. до 16. ранијих Конвенција.

Члан 30

Овом Конвенцијом не дира се у примену члана 23. Конвенције из 1905. нити члана 24. Конвенције из 1954. године.

Члан 31

Допунски споразуми између држава чланица Конвенција из 1905. и 1954. године које су склопиле државе уговорнице и даље се примењују поред ове Конвенције осим ако се заинтересоване државе другачије не договоре.

Члан 32

Не дирајући у примену чл. 29. и 31. ова Конвенција неће ограничити примену конвенција чији су чланови државе уговорнице или ће бити чланови, а које садрже одредбе о правној материји коју регулише ова Конвенција.

Члан 33

Свака држава може, у тренутку потписивања или предаје ратификационог или инструмента о поступању искључити потпуно или делимично примену одредаба става 2. члана 4, као и главе II. Ниједна друга резерва није допуштена.

Свака држава уговорница може, у сваком тренутку да повуче резерву коју је учинила; дејство резерве престаје шестдесетог дана после саопштења о повлачењу.

Када једна држава учини резерву, свака друга држава погођена овом резервом може да примени исто против државе која је учинила резерву.

Члан 34

Свака држава може у свако доба да повуче или промени изјаву.

Члан 35

Свака држава уговорница назначује Министарству иностраних послова Холандије, било у тренутку депоновања свог инструмента о ратификацији или приступању било накнадно, органе који су предвиђени у чл. 2, 8, 24. и 25.

Држава уговорница ће на исти начин обавестити Министарство, ако се укаже потреба, о следећем:

а) о органима којима се мора доставити обавештење, од којих се може тражити одобрење и од којих се може затражити помоћ при извођењу доказа од стране дипломатских или конзуларних представника у складу са чл. 15, 16. и 18,

б) о органима који су одређени и који могу пуномоћнику дати дозволу за извођење доказа предвиђену у члану 17. или пружити помоћ предвиђену у члану 18,

ц) о изјави у складу са чл. 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23. и 27,

д) о сваком повлачењу или промени горе поменутих именована и изјава,

е) о сваком повлачењу резерви.

Члан 36

Било које тешкоће које би настале између држава уговорница приликом примене ове Конвенције решаваће се дипломатским путем.

Члан 37

Ова Конвенција отворена је за потписивање државама представљеним на 11. заседању Хашке конференције за међународно приватно право.

Она подлеже потврђивању и ратификациони инструменти се депонују код Министарства иностраних послова Холандије.

Члан 38

Ова Конвенција ступа на снагу шездесетог дана рачунајући од дана депоновања трећег инструмента потврђивања предвиђеног чланом 37. став 2.

За сваку државу потписницу која касније потврди, Конвенција ступа на снагу шездесетог дана рачунајући од дана депоновања њеног инструмента потврђивања.

Члан 39

Свака држава која није представљена на 11. заседању Хашке конференције за међународно приватно право, а члан је Конференције или Уједињених нација или неке њене специјализоване установе или чланица Статута Међународног суда правде, може приступити овој Конвенцији после њеног ступања на снагу, на основу члана 38. став 1.

Инструмент о приступању депонује се код Министарства иностраних послова Холандије.

Конвенција ступа на снагу за државу која приступа шездесетог дана рачунајући од дана депоновања њеног инструмента о приступању.

Приступање важи само у односима између државе која приступа и држава уговорница које су изјавиле да прихватају ово приступање. Ова изјава се депонује код Министарства иностраних послова Холандије, које дипломатским путем доставља свим државама уговорницама по једну оверену копију ове изјаве.

Конвенција ступа на снагу између државе која је приступила и државе која је изјавила да ово приступање прихвата шездесетог дана рачунајући од дана депоновања изјаве о прихватању.

Члан 40

Свака држава, у тренутку потписивања, потврђивања или приступања може да изјави да се ова Конвенција односи на све територије које она представља на међународном плану или на једну или више њих. Ова изјава постаје важећа у тренутку ступања на снагу Конвенције у односу на поменути државу.

Свако проширење ове врсте саопштава се Министарству иностраних послова Холандије.

Конвенција ступа на снагу за територије поменуте у саопштењу, шездесетог дана рачунајући од датума саопштења поменутог у претходном ставу.

Члан 41

Ова Конвенција важи пет година рачунајући од дана њеног ступања на снагу, у складу са чланом 38. став 1. чак и за државе које је буду потврдиле или јој доцније приступиле.

Конвенција се прећутно продужава сваких пет година осим ако буде отказана.

Отказ се, најмање шест месеци пре истека рока од пет година, саопштава Министарству иностраних послова Холандије.

Отказ може да се ограничи на неке од територија на које се примењује Конвенција.

Отказ има дејство само за оне државе које га буду саопштиле. Конвенција остаје на снази за остале државе уговорнице.

Члан 42

Министарство иностраних послова Холандије саопштава државама поменути у члану 37, као и државама које приступе у складу са одредбама члана 39:

а) потписивање и потврђивање поменуто у члану 37,

- б) датум када Конвенција ступа на снагу у складу са одредбама члана 38,
- ц) приступања поменута у члану 39. и датум од када имају дејство,
- д) проширења поменута у члану 40. и датум од када имају дејство,
- е) именована, резерве и изјаве наведене у чл. 33. и 35,
- ф) отказ поменут у члану 41. став 3.

Ова Конвенција је потписана од стране потписника који су за то били пуноважно овлашћени.

Сачињено у Хагу дана 18. марта 1970. на француском и енглеском језику чија су оба текста подједнако веродостојна, у једном примерку који ће бити депонован у архиви Холандије и чија оверена копија ће бити достављена, дипломатским путем, свим државама представљеним на Једанаестом заседању Хашке конференције за међународно приватно право.

ЧЛАН 3

Приликом предавања ратификационог инструмента Република Србија ће дати следећу изјаву:

"Република Србија изјављује:

- а) Република Србија се противи примени члана 4. став 2. Конвенције.
- б) У складу са чланом 8. Конвенције, судски службеници државе молиће могу у Републици Србији присуствовати извршењу замолнице по прибављеном одобрењу министарства надлежног за правосуђе.
- в) У складу са чланом 35. Конвенције, Република Србија изјављује да се извођење доказа у складу са чл. 16. и 17. Конвенције може вршити само по претходно прибављеном одобрењу министарства надлежног за правосуђе.
- г) У складу са чланом 18. Конвенције дипломатски или конзуларни представници или пуномоћници који су овлашћени да у Републици Србији изводе доказе у складу са чл. 15, 16. и 17. Конвенције могу затражити помоћ у извођењу доказа уз употребу принуде. Надлежни орган за спровођење члана 18. Конвенције је основни суд у Републици Србији на чијем подручју лице има пребивалиште или боравиште."

ЧЛАН 4

Министарство правде и државне управе се одређује као централни орган у складу са чланом 2. Конвенције.

ЧЛАН 5

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије - Међународни уговори".